Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Terspelt te Merchtem

Annelies de Raymaeker
Leslie Engels

Tienen, 2019
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Nota: Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Terspelt te Merchtem

Opdrachtgever:	Frans Thomas nv
Projectleiding:	Annelies de Raymaeker
Leidinggevend archeoloog:	Annelies de Raymaeker
Auteurs:	Leslie Engels Annelies de Raymaeker
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2019 Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudsopgave

1. Samenvatting van het voorafgaand archeologisch onderzoek p. 7

2. Proefsleuvenonderzoek p. 11
2.1 Beschrijvend gedeelte p. 11
2.1.1 Administratieve gegevens p. 11
2.1.2 Archeologische voorkennis p. 12
2.1.3 Onderzoeksopdracht en vraagstellingen p. 12
2.1.4 Vooropgestelde onderzoeksmethode en -technieken p. 13
2.1.5 Afwijkingen t.a.v. de vooropgestelde onderzoeksstrategie en -methodes p. 14

2.2 Assessment p. 17
2.2.1 Landschappelijke gesteldheid p. 17
2.2.2 Beschrijving van de referentieprofielen p. 18
2.2.3 Bodemsporen p. 19
2.2.4 Vondsten p. 21
2.2.5 Natuurwetenschappelijke stalen p. 21
2.2.6 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied p. 21
2.2.7 Impactbepaling van de geplande werken op het bodemarchief p. 22
2.2.8 Beantwoording onderzoeksvragen p. 22

3. Programma van maatregelen p. 23
3.1 Gemotiveerd advies p. 23
3.2 Programma van maatregelen voor een opgraving p. 23

Bibliografie p. 25

Figurenlijst p. 27

Bijlagen p. 29
Bijlage 1: Fotoinventaris p. 31
Bijlage 2: Profielinventaris p. 33
Bijlage 3: Dagrapport p. 37
Bijlage 4: Allesporenplan p. 39

Hoofdstuk 1. Samenvatting van het voorafgaand archeologisch onderzoek

In september 2017 werd door ARCHEBO bvba een archeologienota zonder ingreep in de bodem (bestaande uit een bureauonderzoek ID 2017I26)[1] ingediend naar aanleiding van een stedenbouwkundige vergunning (24.769 m^2 ; fig. 1.1 & 1.2) ter hoogte van de Terspelt in de gemeente Merchtem (prov. Vlaams-Brabant). Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een programma van Maatregelen (PVM) opgemaakt voor de uitvoering van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem.

De werken omvatten de bouw van nieuwe bedrijfsgebouwen met een oppervlakte van 14.931 m^2. Rond de gebouwen wordt een parking aangelegd in de vorm van klinkers en grasdallen (fig. 1.3). De werken zullen over het gehele oppervlak een verstoring hebben van 1m diep. Ter hoogte van de HS-cabine zal er een kelder worden voorzien die 1,15m diep wordt uitgegraven. Per unit wordt een RW-put en sceptische put aangelegd. Deze worden maximaal 2m diep uitgegraven. Het projectgebied is gelegen op onbebouwde landbouwpercelen. In de zuidoostelijke hoek stonden er zware machines opgesteld die mogelijk een impact kunnen hebben op het archeologisch niveau.
Het projectgebied is gelegen op een hoogte tussen 31m – 35m TAW, afhellend naar het zuiden. De bodemkaart vertoont een zandleemgronden die matig droog (Lca) of matig gleyig (Ldc) zijn met een textuur B-horizont. Op de bodemerosiekaart is het noordelijk deel van het projectgebied gekarteerd als zeer laag.
Op historisch kaartmateriaal loopt er ten westen van het projectgebied een weg. Deze situatie blijft ongewijzigd tot op heden, aangezien de weg nog in onverharde vorm doorheen en langs het projectgebied loopt.

Op basis van het bureauonderzoek werd een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven geadviseerd (ID 2018A30). Deze proefsleuven werden in uitgesteld traject uitgevoerd. Er werd geopteerd om in totaal 11 proefsleuven aan te leggen loodrecht op de “Maasbeek” (Het gaat hier waarschijnlijk om de Kwetstenbeek die ten oosten en zuiden van het projectgebied op een afstand van 300 – 350 m van het projectgebied loopt). Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op 2 en 3 mei 2018. Tijdens het onderzoek werd er 21.548 m^2 van de 24.769 m^2 onderzocht. In totaal werd er In totaal werden er 15 proefsleuven en 3 kijkvensters aangelegd, goed voor 2.709 m^2 (12,57 %).
Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd er afgeweken van het vooropgestelde plan. In het noorden konden twee sleuven niet aangelegd worden wegens een dispuut tussen de opdrachtgever en de landbouwer van het terrein, en wegens het recentelijk inzaaien van aardappelen op dat gedeelte van het terrein. Het gedeelte ten westen van de onverharde Terspelt weg kon niet onderzocht worden wegens het gebruik als werfzone in het verleden, waardoor deze zone verstoord of vergraven is. In het oostelijk deel van het projectgebied werden de sleuven licht gewijzigd door de aanwezigheid van zware machines en bomen die als groenbuffer behouden dienen te worden.
Er werden geen vondsten aangetroffen tijdens het archeologische onderzoek.
In totaal werden er 6 sporen geregistreerd. De sporen werden aangetroffen in werkput 5 en geïnterpreteerd als recente drainagegreppels. In werkputten 6 – 10 werden dezelfde drainagegreppels aangetroffen, maar niet geregistreerd aangezien deze geen archeologische waarde hebben. In

[1] Claesen

werkput 10 werden ook recente rechthoekige kuilen aangetroffen. Verspreidt over het terrein werden ook natuurlijke sporen, die als boomvallen geïnterpreteerd zijn, aangetroffen.
In totaal werden er tijdens dit proefsleuvenonderzoek 12 profielputten (in sleuf 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 12 en 14) aangelegd (fig.).

Fig. 1.1: Uittreksel van het kadasterplan met situering van het projectgebied.

Fig. 1.2: uittreksel van de meest recente luchtfoto met situering van het projectgebied

Fig. 1.3: Plan van de geplande ontwikkeling (Bron: ARCHEBO)

Bibliografie

Literatuur:

Claesen J. et all. 2017. Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Merchtem – KMO-zone. ARCHEBO.

Claesen J. et all. 2018. Nota met ingreep in de bodem. Merchtem – KMO-zone. ARCHEBO

VAN RANST E. EN SYS C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20 000). Universiteit Gent: Laboratorium voor bodemkunde.

Websites:

https://geo.onroerenderfgoed.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

Bureauonderzoek (ID 2017I26)	
Plannummer	1.1
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/2000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (A. De Raymaeker)
Datum	2019
Plannummer	1.2
Type plan	Luchtfoto
Onderwerp plan	Locatie plangebied
Aanmaakschaal	1/2000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Engels)
Datum	2019
Plannummer	1.3
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Geplande ontwikkeling
Aanmaakschaal	-
Aanmaakwijze	Digitaal (© Dieter Peeters)
Datum	2017
Proefsleuvenonderzoek (2019B165)	
Plannummer	2.1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Locatie projectgebied
Aanmaakschaal	1/10.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (A. De Raymaeker)
Datum	2019
Plannummer	2.2
Type plan	Grondplan
Onderwerp plan	Voorgestelde proefsleuven en proefputten
Aanmaakschaal	-
Aanmaakwijze	Digitaal (© ARCHEBO)
Datum	2017
Plannummer	2.6
Type plan	Kadasterplan
Onderwerp plan	Aangelegde proefsleuven en proefputten op terrein
Aanmaakschaal	1/2000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefereerd (L. Engels)
Datum	2019

Plannummer	2.7
Type plan	Digitaal hoogtemodel (DHMII)
Onderwerp plan	Weergave terrein en terreinprofielen
Aanmaakschaal	1/10.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefeerd (L. Engels)
Datum	2019
Plannummer	2.8
Type plan	Bodemkaart + topografische kaart
Onderwerp plan	Bodemopbouw
Aanmaakschaal	1/5.000
Aanmaakwijze	Digitaal, gegeorefeerd (L. Engels)
Datum	2019

Bijlagen